

ELERING AS LIITUMISTASU JA TARBIMIS- VÕI TOOTMISTINGIMUSTE MUUTMISE TASU ARVUTAMISE METOODIKA

Kehtivad alates 31.07.2025,
kooskõlastatud Konkurentsiameti 27.06.2025 otsusega nr 7-10/2025-012

Elektrituruseaduse (edaspidi: ELTS) § 73 lõike 1 kohaselt kooskõlastab võrguettevõtja Konkurentsiametiga ELTS § 71 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud liitumistasu ja tingimuste muutmise tasu arvutamise metoodika (edaspidi: metoodika). ELTS § 72 sätestab olulised põhimõtted, mis tuleb metoodikas arvesse võtta, kui liitutakse olemasolevasse põhivõrku. Elektrituruseaduse § 74 lg 7 alusel avaldab põhivõrguettevõtja metoodikal põhinevad ja võrguettevõtja poolt kehtestatud liitumistasud oma veebilehel.

Käesolevas metoodikas kasutatakse mõisteid ELTS-i, ELTS-i alusel kehtestatud määrustes ja dokumendis „Elering AS elektri põhivõrguga liitumise tüüptingimused“ (edaspidi: liitumistingimused) toodud tähenduses, kui metoodikast ei tulene teisiti.

1. Liitumistasu kujunemise ja rakendamise põhimõtted

1.1 Põhivõrguga tarbimis- ja tootmissuunalisel liitumisel võrguga ühendamise eest võetav liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest võetav tasu (edaspidi: liitumistasu) koosneb:

1.1.1 Olemasolevas põhivõrgus järgmistest komponentidest:

1.1.1.1 põhivõrku liidetava võimsuse tarbeks põhivõrgu läbilaskevõime suurendamise kulu, mille põhivõrguettevõtja määrab fikseeritult eurodes ühe megavoltampri kohta. Tasu suurus kujuneb vastavalt käesoleva metoodika punktis 1.2.1 toodud põhimõtetele ja mille ühikhinnad avaldatakse põhivõrguettevõtja hinnakirjas (edaspidi: **võrgutugevdustasu**). Võrgutugevdustasu ei rakendu tarbimissuunalisele liitumisevõimsusele, v.a olemasoleva võrguühenduse lepingulise võimsuse ulatuses, mida on viimase kaheteistkümne (12) kuu jooksul vähendatud;

1.1.1.2 uue võrguühenduse rajamisel või olemasolevas tarbimiskohas tarbimis- ja/või tootmistingimuste muutmisel tarbimiskohaga seotud alajaama projekteerimise ja ehitamise kulud. Nimetatud kulud peavad olema seotud tarbimis- ja/või tootmistingimuste muutmisega olemasoleva(te)s liitumispunkti(de)s või uu(t)e võrguühendus(t)e ja liitumispunkti(de) rajamisega olemasolevas või uues alajaamas koos sellega seotud alajaama projekteerimise ja ehitamise kuludega. Nimetatud kulud määratakse põhivõrguettevõtja hinnakirjas fikseeritult eurodes. Fikseeritud kulukomponentidel põhinevate tasude suurus kujuneb alajaamatööde

- keskmiste kulude alusel vastavalt käesoleva meetodika punktis 1.2.2 toodud põhimõtetele ja need avaldatakse põhivõrguettevõtja hinnakirjas (edaspidi: **võrguühendustasu**);
- 1.1.1.3 olemasolevas või uues tarbimiskohas rikked põhjustatud katkestuse kõrvaldamise tähtaja lühendamisel olemasolevate elektripaigaldiste ümberehitamise ja/või uue ülekandeliini ning selle elektrivõrguga ühendamise kulud (edaspidi: **varustuskindluse suurendamise tasu**), mis koosneb:
- 1.1.1.3.1 uue ülekandeliini ehitamise kulu koosneb uue elektriliini ehitamisega seonduvatest tegelikest kuludest (edaspidi: liinikulu);
- 1.1.1.3.2 elektrivõrguga ühendamise kulud koosnevad uue elektriliini ühendamiseks vajalike uute liinilahtrite ja olemasoleva alajaama ümberehitustööde maksumusest vastavalt põhivõrguettevõtja võrguühendustasu hindadele;
- 1.1.1.4 liitumislepingu täitmiseks vajalike võrguelementide rajamise ja renoveerimise toimingute läbiviimise kulud, mille suurus kujuneb vastavalt käesolevale meetodikale ja mille suurus avaldatakse põhivõrguettevõtja hinnakirjas (edaspidi: **projektijuhtimistasu**);
- 1.1.1.5 liitumistaotluse alusel koostatava liitumispakkumise väljastamise ning allkirjastamise korraldamise kulu, mille suurus kujuneb vastavalt käesolevale meetodikale ja mis avaldatakse põhivõrguettevõtja hinnakirjas (edaspidi: **menetlustasu**);
- 1.1.1.6 sõlmitud liitumislepingu kohaste toimingute korraldamise kulu, mille suurus kujuneb vastavalt käesolevale meetodikale ja mis avaldatakse põhivõrguettevõtja hinnakirjas (edaspidi: **toimingutasu**).
- 1.1.2 Väljaspool olemasolevat põhivõrku järgmistest komponentidest:
- 1.1.2.1 punktides 1.1.1.1 kuni 1.1.1.6 toodud liitumistasu komponentidest;
- 1.1.2.2 liinikuludest;
- 1.1.2.3 uue ülekandeliini ühendamiseks vajalike liinilahtrite ja nendega seonduva uue alajaama hinnakirjajärgsest maksumusest.
- 1.1.3 Punktides 1.1.1 ja 1.1.2 nimetatud liitumistasu komponentide maksumus, välja arvatud punktis 1.1.1.3.1 ja 1.1.2.2 toodud liinikulu, on fikseeritud põhivõrguettevõtja hinnakirjas. Hinnakirjas fikseeritud kulukomponendid eristatakse vastavalt pingeastmele, liitumisvõimsuse suurusele ning rajatava ja elektrivõrguga ühendatava elektripaigaldise liigile.
- 1.2 Liitumistasu komponentide maksumus arvestatakse järgmistest põhimõtetest lähtuvalt:
- 1.2.1 Võrgutugevdustasu määramisel arvestatakse järgneva:
- 1.2.1.1 Tasu määramise aluseks on ELTS peatükis 6 sätestatud põhimõtted;
- 1.2.1.2 Võrgutugevdustasu ühikhind määratakse ühe MVA kohta vastavalt meetodika punktile 1.1.1.1;
- 1.2.1.3 Võrgutugevdustasu arvutamisel korrutatakse kliendi poolt soovitud liitumisvõimsus hinnakirjas toodud pingeastmele kohalduva ühikhinnaga;
- 1.2.1.4 Ühikhinna arvutamise aluseks olev põhivõrguettevõtja võrgu arengukava järgi planeeritavate võrguinvesteeringute prognoositav maksumus ning uute tootmissuunaliste liitumiste maht põhineb 28.04.2025 avalikustatud arengukaval "Eesti ülekandevõrgu arengukava 2025-2034";
- 1.2.1.5 Prognoositav lisanduv tootmisvõimsuse maht on 2055 MW ning see on määratud dokumendis „Eesti elektriülekandevõrgu arengukava 2025-2034“ peatükis 9.

- 1.2.1.6 Planeeritavate võrguinvesteeringute prognoositav maksumus ühe MVA kohta leitakse stsenaariumite prognoositava keskmise võrgutugevduskulu ning prognoositud uute tootmissuunaliste liitumiste mahu jagatisena;
- 1.2.1.7 Võrgutugevdustasu ühikhinnaks arvestatakse 50% punktis 1.2.1.6 toodud planeeritavate võrguinvesteeringute prognoositavast maksumusest 1 MVA kohta;
- 1.2.1.8 Metoodika alusel määratakse planeeritud võrguinvesteeringute prognoositud maksumused 1 MVA kohta eraldi <110 kV ja 110 kV ning 330 kV pingel;
- 1.2.1.9 <110 kV ja 110 kV pingega võrgu korral lähtutakse planeeritavate võrguinvesteeringute prognoositava maksumuse arvutamisel "Eesti elektriülekandevõrgu arengukava 2025-2034" ptk 9.3 ja 9.4 110 kV võrgu esimese stsenaariumi optimeeritud alastsenaariumite 1.0; 1.1; 1.2 ja 1.3 keskmisest võrgutugevduse kulust;
- 1.2.1.10 330 kV võrgu korral lähtutakse planeeritavate võrguinvesteeringute prognoositava maksumuse arvutamisel "Eesti elektriülekandevõrgu arengukava 2025-2034" ptk 9.4 330 kV võrgu optimeeritud stsenaariumite 3.0; 3.1; 3.2 ja 3.3 keskmisest võrgutugevduse kulust.
- 1.2.2 Võrguühendustasu määramisel arvestatakse järgnevalt:
  - 1.2.2.1 Hinnakirjas toodud tasu määramise aluseks on põhivõrguettevõtja poolt korraldatud 110 ja 330 kV ülempingega uute alajaamade rajamise ja olemasolevate alajaamade laiendamise hangetele kolme (3) viimase aasta jooksul võitjaks osunud hinnapakumuste keskmistatud ühikhinnad. Võrguühendustasu hinnakirjas on toodud tasud nii liitumispunkti(de) rajamiseks olemasolevatesse 330 ja 110 kV ülempingega alajaamadesse kui ka uue 330 ja 110 kV ülempingega alajaama rajamiseks liitumispunkti(de) tarbeks. Liitumistasu suurus sõltub liitumispunktide arvust, pingeklassist, elektrivõrgu konfiguratsioonist ja rikkest põhjustatud katkestuse kõrvaldamise tähtajast tarbimiskohas.
  - 1.2.2.2 Võrguühendustasu sisaldab vajalikke ning põhjendatud kulusid, muuhulgas järgmiseid uute elektripaigaldiste ehitamise ja olemasolevate elektripaigaldiste ümberehitamisega seotud kulusid ja täiendavalt kõiki muid liitumisega seonduvaid kulusid, sh:
    - 1.2.2.2.1 uuringute ja kooskõlastustega (sh planeeringute koostamise ja kooskõlastamisega) seotud kulud;
    - 1.2.2.2.2 liitumise tehnilise lahenduse, sh dokumentatsiooni koostamise kulud;
    - 1.2.2.2.3 alajaama territooriumi kasutusse saamisega seotud kulud, sealhulgas ehitustegevuse käigus vältimatu kahju hüvitamine maaomanikele, maakasutusõiguse vormistamise kulud (notaritasu, riigilõiv, maa ostmise korral maa ostuhind jne), puude mahavõtmise ja äraveo kulud territooriumi ettevalmistamisel jne;
    - 1.2.2.2.4 elektriseadmete ja materjalide maksumused ning projekteerimise, ehituse, paigalduse ja seadistamise kulud;
    - 1.2.2.2.5 projektdokumentatsiooni (hankedokumentatsioon, teostusjoonised, käidudokumentid jms) maksumus;
    - 1.2.2.2.6 elektripaigaldiste toimimiseks, käiduks ja teenindamiseks vajalike hoonete, rajatiste ja juurdepääsude maksumused;
    - 1.2.2.2.7 liitumisega seotud ümberehituste tõttu olemasolevate klientide võrguühenduse katkestustest tingitud kulud;
    - 1.2.2.2.8 kulud, mis arvutatakse ELTS § 65 lõike 5 alusel kehtestatud määruse alusel, kui sellised kulud on tingitud liitumisega seotud ümberehituste tõttu olemasolevate klientide võrguühenduse katkestustest;
    - 1.2.2.2.9 tööst välja viidavate elektripaigaldiste demontaaži, äraveo ja utiliseerimise kulud;

- 1.2.2.2.10 kliendi tegevusest või tegevusetusest tingitud ehituse tehnilise lahenduse või ajakava muutumise tõttu tekkinud täiendavad kulud;
- 1.2.2.2.11 muud põhjendatud ja otsesed konkreetse liitumisega seotud kulud (sh pinnaseuuringute, pinnase taastamine, eksperthinnangute ja hindamisaktide tellimine, juurdepääsuteede rajamine, omanikujärelevalve, nõuetekohasuse kontrolliga seotud kulud jms);
- 1.2.3 Liinikulu koosseisus tasub liituja kõik uue ülekandeliini ehitamisega, ümberehitamise ja nendega seotud tööde (sh liinioptika paigaldus ja alajaamade täiendamine) põhjendatud ja vajalikud tegelikud maksumused (kulupõhine liitumistasu komponent) ning muud liiniehitusega seonduvad mistahes kulud, sh:
  - 1.2.3.1.1 uuringute ja kooskõlastustega (sh planeeringute koostamise ja kooskõlastamisega) seotud kulud;
  - 1.2.3.1.2 tehnilise lahenduse dokumentatsiooni, sh liini eelprojekti koostamise kulud;
  - 1.2.3.1.3 elektriliini trassi kasutusse saamisega seotud kulud, sealhulgas ehitustegevuse käigus vältimatu kahju hüvitamine maaomanikele, maakasutusõiguse vormistamise kulud (notaritasu, riigilõiv, maa ostmise korral maa ostuhind jne), puude mahavõtmise ja äraveo kulud trassi ettevalmistamisel jne;
  - 1.2.3.1.4 elektriseadmete ja materjalide maksumused ning projekteerimise, ehituse, montaaži ja seadistamise kulud;
  - 1.2.3.1.5 projektdokumentatsiooni (hankedokumentatsioon, teostusjoonised, käidudokumentid jms) maksumused;
  - 1.2.3.1.6 elektripaigaldiste toimimiseks, käiduks ja teenindamiseks vajalike rajatiste ja juurdepääsude maksumused;
  - 1.2.3.1.7 liiniehitusega seotud vajalikud ümberehitused põhivõrguettevõtja elektripaigaldistes, sealhulgas olemasoleva alajaama laiendamise vajadusel täiendava maa ostuhind ja maa omandamisega seonduvad kulud ning ümberehituste tõttu olemasolevate klientide võrguühenduse katkestustest tingitud võimalikud kulud;
  - 1.2.3.1.8 kulud, mis arvutatakse ELTS § 65 lõike 5 alusel kehtestatud määruse alusel, kui sellised kulud on tingitud liitumisega seotud ümberehituste tõttu olemasolevate klientide võrguühenduse katkestustest;
  - 1.2.3.1.9 tööst välja viidavate elektripaigaldiste demontaaži, äraveo ja utiliseerimise kulud;
  - 1.2.3.1.10 kliendi tegevusest või tegevusetusest tingitud ehituse tehnilise lahenduse või ajakava muutumise tõttu tekkinud täiendavad kulud;
  - 1.2.3.1.11 muud põhjendatud ja otsesed konkreetse liiniehitusega seotud kulud (sh pinnaseuuringute, pinnase taastamine, eksperthinnangute ja hindamisaktide tellimine, juurdepääsuteede rajamine, omanikujärelevalve, nõuetekohasuse kontrolliga seotud kulud jms);
- 1.2.4 Projektijuhtimise tasu moodustavad põhivõrguettevõtja keskmistatud kulud Metoodika punktis 1.2.1, 1.2.2 ja 1.2.3 toodud kulukomponentidel, mis on vajalikud liitumislepingu täitmiseks vajalike tegevuste korraldamiseks. Projektijuhtimise tasu esitatakse protsendimäärana ja lisandub metoodika punktides toodud 1.2.1, 1.2.2 ja 1.2.3 kuludele;
- 1.2.5 Menetlustasu sisaldab tegelike keskmistatud kulude alusel arvestatud põhivõrguettevõtja kulutusi liituja liitumistaotluse vastuvõtmiseks, läbivaatamiseks, andmete kontrollimiseks ja täpsustamiseks, liituja konsulteerimiseks liitumismenetluse raames, liitumislepingu pakkumise

väljastamiseks vajalike arvutuste tegemiseks ning skeemide, liitumistasu kalkulatsiooni ning liitumislepingu koostamiseks;

- 1.2.6 Toimingutasu sisaldab tegelike keskmistatud kulude alusel arvestatud põhivõrguettevõtja kulusid liitujaga sõlmitud liitumislepingus toodud liitujaga seotud põhivõrguettevõtja kohustuste täitmise korraldamiseks, milleks on mh liitumislepingu ajakohastamine, liituja tehnilise projekti läbivaatamine, liituja elektripaigaldise võrguga ühendamine ning pingestamise toimingute korraldamine, põhivõrguettevõtja elektrivõrguga ühendatava tootmismooduli sünkroniseerimistoimingud ning Euroopa Komisjoni määrusele 2016/631 (RfG), ELTSi alusel kehtestatud määrustele ja liitumistingimustele vastavuse hindamise toimingute, mh pingelohu läbimisvõime katsetuse, korraldamine ning liitujate konsulteerimine liitumismenetluse raames. Pingelohu läbimisvõime katse viib läbi sõltumatu osapool, millest lähtuvalt sisalduvad toimingutasus kolmanda osapoole kulud katse korraldamiseks, tulemuste mõõtmiseks, hindamiseks ja muudeks vajalikeks toiminguteks. Liitujast tingitud pingelohu läbimisvõime katse ebaõnnestumisel rakendab põhivõrguettevõtja iga järgneva katse läbiviimise eest täiendavat tasu vastavalt põhivõrguettevõtja hinnakirjale.

1.3 Liitumistasu tasutakse järgmiselt:

- 1.3.1 Liitumistasu tasutakse põhivõrguettevõtjale vastavalt määrusele „Elektrisüsteemi toimimise võrgueeskiri“ ja liitumistingimustele ning liitumislepingus kokkulepitud maksegraafiku alusel;
- 1.3.2 menetlustasu tasutakse liitumistaotluse esitamisel ning selle suurus sõltub esitatud taotluse liigist. Põhivõrguettevõtja eristab kahte liiki taotlusi:
- 1.3.2.1 tarbija või jaotusvõrguettevõtja liitumine uues liitumispunktis või jaotusvõrguettevõtja olemasolevas liitumispunktis tarbimis- ja/või tootmistingimuste muutmine või tarbija olemasolevas liitumispunktis tarbimistingimuste muutmine;
- 1.3.2.2 tootmismooduli või (liitumistingimuste mõistes) segapaigaldiste põhivõrguga ühendamine või nende tootmis- ja/või tarbimistingimuste muutmine.
- 1.3.3 Toimingutasu tasutakse liitumistingimustes sätestatud korras ja hinnakirjas ettenähtud suurusel. Toimingutasu suurus on diferentseeritud liitumise rajamisega kaasnevate toimingute mahu alusel kahte liiki:
- 1.3.3.1 tarbija või jaotusvõrguettevõtja liitumine uues liitumispunktis või jaotusvõrguettevõtja olemasolevas liitumispunktis tarbimis- ja/või tootmistingimuste muutmine või tarbija olemasolevas liitumispunktis tarbimistingimuste muutmine;
- 1.3.3.2 tootmismooduli või segapaigaldise põhivõrguga ühendamine või nende tootmis- ja/või tarbimistingimuste muutmine.

2. Põhimõtted võrguettevõtja arenduskohustuse täitmisel

- 2.1 Käesolevas peatükis toodud põhimõtted kohalduvad liitumislepingus sisalduvatele võrguühendustasu eest uue alajaama rajamisega seotud kuludele, mis ei ole seotud liitva kliendi elektripaigaldise ühendamiseks vajalike elektrivõrgu paigaldiste (alajaama lahtri hind, kus asub liitumispunkt) ehitamisega, liinikulule ning selle liini elektrivõrguga ühendamise kuludele.

- 2.2 Liitumistasu hulka ei arvata tasu liitumispakkumises sisalduvate liitumislepingu täitmiseks vajalike võrguelementide rajamise ja/või renoveerimise eest juhul, kui need investeeringud sisalduvad põhivõrguettevõtja veebilehel avaldatud kindlate investeeringute nimekirjas. Liituja poolt soovitud võrguühenduse parameetrid tagatakse liitujale pärast selle investeeringu realiseerumist.
- 2.3 Kui põhivõrguettevõtja rajab liitumislepingu täitmisel omal initsiatiivil elektripaigaldisi või -seadmeid, mille läbilaskevõime või tehnilised parameetrid ületavad põhivõrguettevõtja juhendis „Põhivõrguettevõtja elektripaigaldiste tehnilised põhimõtted ja lahendused“ (edaspidi: Juhend) toodud minimaalseid parameetreid, siis sellest tulenevat elektripaigaldise kallinemist liituja liitumistasusse ei arvestata. Sellise elektripaigaldise eest tasumisele kuuluva liitumistasu osa suuruse leidmiseks korraldab põhivõrguettevõtja hanke, mille käigus küsib põhivõrguettevõtja hinnapakumise liituja ja põhivõrguettevõtja läbilaskevõimeid või tehnilisi parameetreid arvestavatele tehnilisele lahendusele. Liituja liitumistasusse arvestatakse elektripaigaldiste või –seadmete maksumus, mille läbilaskevõime või tehniline parameeter vastab Juhendis toodud põhivõrguettevõtja võrgu ehitamisel kasutatavatele minimaalsetele parameetritele.
- 2.4 Kui liitumislepingu täitmisel rajatakse suurema läbilaskevõime või keerulisema tehnilise lahendusega elektripaigaldisi või -seadmeid, kui põhivõrguettevõtja kindlate investeeringute nimekirja kohaselt, ning liitumislepingu raames rajatavad elektripaigaldised või -seadmed võimaldavad põhivõrguettevõtjal vältida oma kindlate investeeringute nimekirjas toodud investeeringu teostamist, arvestatakse liituja liitumistasusse vaid selle elektripaigaldise kallinemisest tingitud kulud. Juhul kui tegemist on võrguühendustasu hinnakirja kohase tööga, lahutatakse liitumislepingu täitmiseks vajaliku tehnilise lahendusega töö hinnakirja järgsest maksumusest kindlate investeeringute nimekirja kohase tehnilise lahendusega hinnakirja järgne töö maksumus ning vahe tasub liituja liitumistasuna. Olukorras, kus liitumistasu koosseisus sisalduvad liinikulud, korraldab põhivõrguettevõtja liituja poolt sellise elektripaigaldise eest tasumisele kuuluva liitumistasu osa suuruse leidmiseks hanke, mille käigus hangitakse hinnapakumised mõlemaid läbilaskevõimeid või tehnilisi parameetreid arvestavale tehnilisele lahendusele ning liituja tasub liitumistasuna tööde maksumuse vahe. Käesolevas punktis kirjeldatud kulude arvestamine on lubatud juhul, kui:
- 2.4.1 põhivõrguettevõtja planeeritud võrguelement sisaldub põhivõrguettevõtja veebilehel avaldatud kindlate investeeringute nimekirjas ning
- 2.4.2 põhivõrguettevõtja on sõlminud või sõlmib alates liitumispakkumise väljastamisest 5 aasta jooksul, k.a liitumispakkumise väljastamise aasta, ehitushankelepingu ning
- 2.4.3 muudetud tööde mahust tingitult ei muutu põhivõrguettevõtja kindlate investeeringute nimekirjas oleva töö, sh elektripaigaldise või -seadme valmimise tähtaeg.

3. Samaaegse liitumise kulude jagamise põhimõtted

- 3.1 Käesolevas peatükis toodud põhimõtted kohalduvad liitumislepingus toodud võrguühendustasu eest uue või laiendatava alajaama ehitamisega seonduvale kulule, mis ei ole seotud liitua kliendi elektripaigaldise ühendamiseks vajalike elektrivõrgu paigaldiste (alajaama lahtri hind, kus asub liitumispunkt) ehitamisega, ning liinikulu ja selle elektrivõrguga ühendamise kulu määramisel.

- 3.2 Juhul, kui kahe või enama liituja samaaegsel liitumisel sisalduvad liitujate liitumislepingutes projekteeritavate ja ehitatavate elektripaigaldiste hulgas sama uue või laiendatava alajaama ja/või uue ülekandeliini ehitamine ja selle elektrivõrguga ühendamine (edaspidi ühiselt nimetatuna samaaegsed tööd), jagatakse sellistes liitumislepingutes sisalduvate ühiste ehitustööde ja seonduvate tööde maksumus samaaegsete liitujate vahel käesolevas punktis sätestatud korras ja tingimustel.
- 3.2.1 Uue või laiendatava alajaama puhul peetakse silmas liituja liitumislepinguga kokkulepitud tootmis- ja/või tarbimistingimuste tagamiseks projekteeritavaid ja ehitatavaid elektripaigaldisi, mis sisalduvad teiste samaaegselt liituvate klientide liitumislepingutes. Samaaegselt liituvate klientide liitumislepingutes sisalduva uue või laiendatava alajaama koosseisu ei kuulu kliendi liitumiseks rajatava liitumispunkti maksumus vastavalt põhivõrguettevõtja hinnakirjale.
- 3.2.2 Uue ülekandeliini kulude all peetakse silmas liinikulu ja uue elektriliini ühendamiseks vajalike kulude all peetakse silmas uute liinilahtrite ja olemasoleva alajaama ümberehitustööde maksumust vastavalt põhivõrguettevõtja võrguühendustasu hinnakirjale.
- 3.2.3 Samaaegsete tööde määramisel liitumislepingu pakkumuse koostamisel võetakse arvesse need põhivõrguga liitumiseks esitatud liitumistaotlused, mis on vastu võetud mitte hiljem kui liituja enda liitumistaotlus.
- 3.2.4 Samaaegse liitumise all peetakse silmas olukorda, kus liitumislepingu pakkumise koostamisel selgub, et liituja liitumiseks on vaja teostada juba eelnevalt teiste liitujate pooleli olevates liitumisprotsessides valmivaid või planeeritavaid samaaegseid töid. Käesoleva alapunkti mõistes loetakse pooleliolevaks liitumisprotsessiks liitumist kuni kõigi järgmiste tingimuste täitmiseni:
- 3.2.4.1 samaaegse töö objektiks olev elektripaigaldis on valmis ehitatud ning pingestatud;
- 3.2.4.2 liinikulude sisaldumisel liitumistasus on eelnev liituja tasunud liitumistasu kolmanda osamakse.
- 3.2.5 Samaaegsel liitumisel tuleb samaaegsetel liitujatel ühiste projekteeritavate ja ehitatavate elektripaigaldiste eest tasuda kõigil 100% tasumisele kuuluva osamakse summast. Ühised elektripaigaldiste rajamise kulud tasaarvestatakse pärast ehitustööde valmimist ning liitujatele tagastatakse osa, mis ei kuulu vastavalt punktis 3.2.6 arvutuspõhimõtetele tema poolt tasumiseks.
- 3.2.6 Samaaegsete tööde kulude jagamine toimub samaaegsete liitujate vahel järgmiste põhimõtete alusel:
- 3.2.6.1 Sõltuvalt samaaegsete tööde iseloomust jagatakse samaaegsed tööd alajaama- ja liinitöödeks;
- 3.2.6.1.1 Liinitöödena käsitletakse liitumisest tulenevate uute ülekandeliinide ehitamist ja selle võrguga ühendamiseks vajalikke investeeringuid ning olemasolevate ülekandeliinide ümberehitustöid või varustuskindluse suurendamist. Liinitöödena mõistetakse ka kõiki kaasnevaid tegevusi ülekandeliini elektrisüsteemi ühendamiseks.
- 3.2.6.1.2 Alajaamatöödena käsitletakse kõiki liitumiseks vajalikke töid põhivõrguettevõtja olemasolevate alajaamade laiendamiseks või ümberehitamiseks ning uute alajaamade ehitamiseks.
- 3.2.6.2 Samaaegsetele liitujatele tasumiseks kuuluv osa ühistest liinitöödest leitakse järgmiste põhimõtete alusel:
- 3.2.6.2.1 Liinitööde ühistest kuludest kuulub igale samaaegselt liitujale (*Liituja_x*) tasumiseks osa, mille moodustab tema liitumislepingu järgse kas tootmis- või tarbimissuunalise võimsuse

suurim absoluutväärtus ($|P_{max}|$) kõikide samaaegsete liitujate kas tootmis- või tarbimissuunaliste võimsuste suurimate absoluutväärtuste summast ($\sum_{i=0}^x |P_{max}|$);

3.2.6.2.2 Igale liitujale kõnealusel liinitööde eest tasumiseks kuuluv osa arvutatakse järgmise valemi alusel:

$$\text{Liituja}_x \text{ osa liinitööde kuludest: } \frac{|P_{max}|_{\text{Liituja}_x}}{|P_{max}|_{\text{Liituja}_1} + |P_{max}|_{\text{Liituja}_2} + \dots + |P_{max}|_{\text{Liituja}_x}} \cdot 100\%.$$

3.2.6.3 Alajaamatööde ühistest kuludest kuulub igale samaaegselt liitujale tasumiseks osa, mille moodustab tema liitumislepingu täitmiseks alajaamas vajalike lahtrite (liinilahtrid, lahtrid kliendi paigaldise ühendamiseks) arv samaaegsete liitujate liitumislepingute täitmiseks kõnealusel alajaamas ehitatavate või renoveeritavate lahtrite koguarvust.

3.2.7 Samaaegsete tööde koosseisu, mahu ning ühiste tööde hulka arvestamise üle otsustab põhivõrguettevõtja ning viimase otsus on liitujale siduv. Liituja vastaval soovil esitab põhivõrguettevõtja liitujale otsuse koos kirjalike põhjendustega.

3.3 Võrguettevõtja kontrollib liitumislepingu pakkumise kalkulatsioonis sisalduvate samaaegsete tööde hulka ja liitumistasu suurust kas enne:

3.3.1 samaaegsete tööde ehitus-projekteerimise esimese hanke välja kuulutamist või;

3.3.2 liitumistasu teise osamakse arve koostamist, juhul kui liitumistasus sisalduvad liinikulud.

3.4 Kui põhivõrguettevõtja leiab, et liitumistasu kalkulatsioon on oluliselt muutunud, teeb põhivõrguettevõtja liitujale ettepaneku liitumislepingu muutmiseks.

4. Võrguühendustasu vähendamise meetodika

4.1 Käesolevas peatükis toodud põhimõtted kohalduvad ainult liitumislepingus toodud võrguühendustasu määramisel.

4.2 Võrguühendustasu vähendamise meetodika aluseks on põhimõtte vähendada ühiskonna kogukulusid. Võrguühendustasu vähendamise lubamine on põhivõrguettevõtja juhtumipõhine kaalutusotsus ning selle rakendamiseks on kolm võimalust ning korraga on neist rakendatav ainult üks.

4.2.1 Põhivõrguettevõtja võib vähendada liitumislepingu pakkumises võrguühendustasu juhul, kui elektripaigaldiste rajamisega (või ümberehitamisega) vähenevad põhivõrguettevõtja käidu-, investeeringu- või muud kulud.

4.2.1.1 Saavutatav kulude kokkuvõtte jagatakse liituja (50%) ja põhivõrguettevõtja (50%) vahel võrdselt ning võrguühendustasu vähendatakse liituja osa võrra.

4.2.2 Põhivõrguettevõtja võib vähendada liitumislepingu pakkumises võrguühendustasu juhul, kui liituja loobub sõlmitava kokkuleppe alusel olemasolevatest liitumispunktidest alajaamas, mille renoveerimine on ette nähtud põhivõrguettevõtja kindlate investeeringute nimekirjas liitumispakkumise väljastamisele järgneva viie aasta jooksul. Võrguühendustasu vähendamise eelduseks on asjaolud, et liitumispunktidest loobumisel saab põhivõrguettevõtja alajaama renoveerimisest loobuda ja alajaama demonteerida. Meetodika rakendamisel järgitakse põhimõtteid, mille kohaselt:

- 4.2.2.1 kehtiva kinnitatud investeringute eelarve perioodi ajal sõlmitud kokkuleppe alusel ehitab põhivõrguettevõtja liituja poolt soovitud uude asukohta uue alajaama ning tagab liituja uute 110 kV liitumispunktide ehitamise ilma võrguühendustasuta;
- 4.2.2.2 ehitatavate 110 kV liitumispunktide arv on võrdne loobutud liitumispunktides kasutatavate 110/... kV jõutrafode arvuga, sõltumata tegelikult loobutud liitumispunktide arvust;
- 4.2.2.3 liitujal tuleb siiski tasuda vajalike võrgu ümberehituste (nt uued õhuliinid ning nende sisestus rajatavasse alajaama) või muude alajaama rajamisega seotud kulude, mida ei oleks esinenud olemasolevas asukohas alajaama renoveerimisel (nt uude asukohta alajaama aluse kinnistu ostmise), eest.
- 4.2.3 Põhivõrguettevõtja vähendab liitumistasu kliendi liitumisel mittelaiendatava alajaama asemel selle lähedusse esimesena rajatavas uues alajaamas juhul, kui uus alajaam ehitatakse põhivõrguettevõtja poolt määratud asukohta, mille puhul on võimalik alajaama hilisem laiendamine. Sellisel juhul vähendab põhivõrguettevõtja 50% ulatuses kliendi võrguühendustasu komponentide koosseisus uue alajaama elektrivõrguga ühendamiseks vajalike liinilahtrite koos selle juurde kuuluvate rajatiste ja seadmete jm alajaama rajamiseks vajaliku maksumust.

5. Erimeelsuste lahendamine

- 5.1 Liituja võib esitada põhivõrguettevõtjale metoodika rikkumisest tuleneva kaebuse kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, mida pooled lahendavad võimaluse korral poolte kokkuleppel. Põhivõrguettevõtja vaatab kaebuse läbi 30 kalendripäeva jooksul kaebuse saamisest ning teavitab liitujat kaebuse võimalikust lahendusest või kaebuse lahendamise tähtaja pikendamisest.
- 5.2 Poole tegevuse või tegevusetuse peale metoodika kohaldamisel, mis on vastuolus ELTS-i või selle alusel kehtestatud õigusaktidega, võib teine pool esitada kirjaliku kaebuse Konkurentsiametile.
- 5.3 Vaidlused metoodika kohaldamisel, mida pooled ei suuda lahendada läbirääkimiste teel, lahendatakse põhivõrguettevõtja asukoha järgses kohtus, so Tallinna Halduskohtus või Harju Maakohtus, kui õigusaktist ei tulene teisiti.
- 5.4 Metoodikast tulenevad vaidlused tsiviilõiguslike küsimuste üle (nt kahju suurus ja tõendamine metoodika punktide 1.2.2.3.3, 1.2.2.3.8, 1.2.3.1.3 ja 1.2.3.1.7 jt kohaldamisel), mida pooled ei suuda lahendada läbirääkimiste teel, lahendatakse poolte vahel vastavalt punktile 5.3.